

POSTANOWIENIE

Dnia 28 marca 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Adam Roch

po rozpoznaniu w Izbie Karnej

na posiedzeniu bez udziału stron, na podst. art. 539e § 1 k.p.k.

w dniu 28 marca 2023 roku

sprawy A. P. oskarżonego z art. 229 § 1, 3 i 4 k.k.

skargi obrońcy oskarżonego

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 22 listopada 2022 roku, sygn. akt X Ka 810/22 uchylającego wyrok w zakresie rozstrzygnięcia zawartego w punkcie

II Sądu Rejonowego dla Warszawy-Śródmieścia w Warszawie sygn. akt X K 351/20 z dnia 23 września 2021 roku i przekazującego sprawę do ponownego rozpoznania na podst. art. 539e § 2 k.p.k.

postanowił:

1. oddalić skargę;
2. obciążyć oskarżonego kosztami postępowania skargowego.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 23 września 2021 roku, sygn. akt X K 351/20 Sąd Rejonowy dla Warszawy-Śródmieścia w Warszawie uniewinnił oskarżonego A. P. od zarzucanego mu w punkcie 4 aktu oskarżenia czynu z art. 229 § 1, 3 i 4 k.k. Apelację od powyższego wyroku wywiódł prokurator. Zarzucając błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, wynikający z dowolnej oceny materiału dowodowego i mający wpływ na jego treść, wniósł o uchylenie

zaskarżonego wyroku co do pkt II wyroku, obejmującego czyn ujęty w punkcie 4 aktu oskarżenia i przekazanie sprawy w tym zakresie do ponownego rozpoznania.

Wyrokiem z dnia 22 listopada 2022 roku Sąd Okręgowy w Warszawie uchylił zaskarżony wyrok w powyższym zakresie i sprawę przekazał do ponownego rozpoznania.

Skargę na ten wyrok wniósł obrońca oskarżonego, zarzucając mu:

1. obrazę przepisów postępowania, tj. art. 437 § 2 k.p.k. w zw. z art. 454 § 1 k.p.k. poprzez uchylenie zaskarżonego apelacją wyroku Sądu Rejonowego dla Warszawy-Śródmieścia w Warszawie z dnia 23 września 2021 roku, sygn. akt X K 351/20 i przekazanie sprawy sądowi pierwszej instancji w zakresie, w jakim oskarżony został uniewinniony (punkt II wyroku sądu I instancji) do ponownego rozpoznania, podczas gdy podniesiona przez prokuratora apelacja nie opierała się na obrazie przepisów dotyczących oceny dowodów i nie wykazała wpływu rzekomej obrazy przepisów postępowania na treść wyroku I instancji, a uznając ją za zasadną sąd odwoławczy wyszedł poza granice podniesionych zarzutów, naruszając tym samym podstawowe reguły postępowania i rzetelnego procesu, podczas gdy przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania może być zasadne wówczas, jeżeli w wyniku usunięcia stwierdzonych uchybień, tj. po uzupełnieniu postępowania dowodowego, dokonaniu prawidłowej oceny dowodów, poczynieniu prawidłowych ustaleń faktycznych, sąd odwoławczy stwierdza, że zachodzą podstawy do wydania wyroku skazującego, czemu stoi na przeszkodzie zakaz określony w art. 454 § 1 k.p.k., zaś niniejsza sprawa nie wymagała uzupełnienia, a także nie została uzupełniona i powinna zostać merytorycznie rozpoznana przez sąd odwoławczy, bowiem brak było przesłanek do wydania orzeczenia kasatoryjnego;
2. obrazę przepisów postępowania, tj. art. 437 § 2 k.p.k. w zw. z art. 454 § 1 k.p.k. poprzez uchylenie zaskarżonego apelacją wyroku Sądu Rejonowego dla Warszawy-Śródmieścia w Warszawie z dnia 23 września 2021 roku, sygn. akt X K 351/20 i przekazanie sprawy sądowi pierwszej instancji w zakresie, w jakim oskarżony został uniewinniony (punkt II wyroku sądu I instancji) do ponownego rozpoznania, mimo że sąd odwoławczy nie przeprowadził

postępowania apelacyjnego zgodnie z jego reformatoryjnym celem, tj. nie usunął stwierdzonych uchybień w zakresie postępowania dowodowego poprzez np. uzupełniające postępowanie dowodowe, a jego ocena w zakresie tych samych dowodów jest niekonsekwentna i sprzeczna, a dokładnie:

1. w zakresie wyjaśnień oskarżonego, który nie przyznawał się do popełnienia czynu z pkt IV aktu oskarżenia sąd odwoławczy wskazał, że treść wyjaśnień oskarżonego oceniana zgodnie z zasadami wiedzy, logiki i doświadczenia życiowego nie może być uznana za prawdopodobną;
2. z kolei w dalszej części uzasadnienia oceniając apelację obrońcy sąd odwoławczy wskazał, że wyjaśnienia oskarżonego są zgodne ze zgromadzonymi dowodami, a sąd okręgowy nie dostrzegł nieprawidłowości w zakresie oceny dowodu z wyjaśnień A. P., jakiej dokonał sąd orzekający w sprawie,

co doprowadziło do niesłusznego uznania, że zachodzą podstawy do wydania wyroku skazującego.

Podnosząc powyższe zarzuty obrońca wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie w zaskarżonej części i przekazanie sprawy temu sądowi do ponownego rozpoznania.

W pisemnej odpowiedzi na skargę prokurator wniósł o jej oddalenie.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Wywiedziona przez obrońcę skarga nie zawierała argumentacji mogącej skutkować uchyleniem zaskarżonego wyroku i przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania sądowi odwoławczemu.

Zgodnie z art. 539a § 1 k.p.k. nadzwyczajny środek zaskarżenia w postaci skargi na wyrok sądu odwoławczego można wnieść gdy wydanie na etapie postępowania apelacyjnego orzeczenia o charakterze kasatoryjnym naruszało treść art. 437 k.p.k. lub też gdy przy wydaniu tego orzeczenia wystąpiła bezwzględna przyczyna odwoławcza z art. 439 § 1 k.p.k. Jednoznaczne brzmienie przepisu art.

437 § 2 zd. 2 k.p.k. nie pozostawia wątpliwości co do tego, że sąd odwoławczy może uchylić wyrok sądu I instancji jedynie w sytuacji gdy wykaze, iż dotychczasowe rozstrzygnięcie jest dotknięte jedną z wad określonych w art. 439 § 1 k.p.k. lub na przeszkodzie dokonania korekty orzeczenia pierwszoinstancyjnego stoi dyrektywa wynikająca z treści art. 454 k.p.k., co wymaga dokonania analizy istniejącego materiału i wykazania wad w rozumowaniu sądu *meriti* albo zachodzi konieczność przeprowadzenia przewodu sądowego na nowo w całości. W każdej z tych sytuacji, sąd odwoławczy jest zobowiązany do wskazania, która z okoliczności wymienionych w art. 437 § 2 zd. 2 k.p.k. stanowiła *in concreto* podstawę uchylenia wyroku sądu I instancji oraz przedstawić argumenty, które doprowadziły go do takiego wniosku (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 lutego 2019 roku, sygn. IV KS 3/19, Lex 2616241).

W wywiedzionej skardze obrońca starał się wykazać, że sąd odwoławczy błędnie ocenił apelację prokuratora, która – w jego ocenie – nie była na tyle skuteczna, by doprowadzić mogła do uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania. W kontekście tym na wstępie zaznaczyć trzeba, że Sąd Najwyższy w myśl przepisów rozdziału 55a Kodeksu postępowania karnego, jako organ procesowy powołany do rozpoznawania skargi na wyrok kasatoryjny sądu odwoławczego, nie jest organem uprawnionym do dokonywania własnej oceny, ani zasadności zarzutów podnoszonych w apelacjach stron, do których odnosi się ten zaskarżony wyrok, ani też do przeprowadzania analizy poprawności argumentacji zaprezentowanej w związku z tymi zarzutami przez sąd odwoławczy (postanowienie Sądu Najwyższego z 21 sierpnia 2020 r., V KS 19/20, LEX nr 3127136). Skarga kierowana przeciwko wyrokowi odwoławczemu o charakterze kasatoryjnym nie może być traktowana jako surogat zwyczajnego środka odwoławczego czy stanowić wehikułu procesowego wykorzystywanego jako platforma dla podnoszenia innych zarzutów, niż nawiązujące do naruszenia przepisów wskazanych w art. 539a § 3 k.p.k. (postanowienie Sądu Najwyższego z 1 kwietnia 2022 r., I KS 7/22, LEX nr 3418416). Postępowanie zainicjowane skargą wniesioną w trybie art. 539a § 1 k.p.k. służy jedynie kontroli zaistnienia podstaw do uchylenia wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania. Przedmiotem tego postępowania nie jest natomiast merytoryczne badanie prawidłowości

przeprowadzonej kontroli odwoławczej w aspekcie uchybień zarzucanych w apelacji, jak również zasadności uchybień stwierdzonych przez sąd odwoławczy (postanowienie Sądu Najwyższego z 28 stycznia 2022 r., II KS 29/21, LEX nr 3314955). Sąd skargowy nie został także upoważniony do kontrolowania przeprowadzonej w wyroku sądu odwoławczego oceny poszczególnych dowodów w płaszczyźnie odpowiedzialności karnej oskarżonego, zaś skarga na wyrok kasatoryjny sądu odwoławczego nie służy weryfikacji oceny dowodów dokonanej w II instancji (postanowienie Sądu Najwyższego z 9 grudnia 2021 r., IV KS 59/21, LEX nr 3315443). Reasumując zatem, przedmiotem kognicji Sądu Najwyższego w postępowaniu skargowym jest kwestia badania podstaw określonych w art. 539a § 3 k.p.k., nie zaś kolejna instancyjna ocena sprawy (postanowienie SN z 7 lipca 2021 r., IV KS 28/21, LEX nr 3325821). W postępowaniu skargowym Sąd Najwyższy ocenia zatem jedynie czy nie doszło do uchylenia zaskarżonego wyroku wbrew jednoznacznym regułom zawartym w art. 437 § 2 k.p.k., a tego w niniejszej sprawie nie stwierdzono.

Podstawą uchylenia wyroku był art. 454 § 1 k.p.k. wypełniający regułę *ne peius*. W realiach analizowanej sprawy trafność przyjętej podstawy uchylenia wyroku sądu I instancji nie budzi wątpliwości. W uzasadnieniu kwestionowanego wyroku sądu II instancji wskazano jednoznacznie, że ocena zgromadzonego materiału dowodowego prowadzi do przyjęcia, że A. P. swoim zachowaniem wypełnił znamiona czynu z art. 229 § 1 i 3 k.k., chociaż nie osiągnął zamierzonego celu. Ponieważ reguła zawarta w art. 454 § 1 k.p.k. nie pozwalała sądowi odwoławczemu na skazanie oskarżonego, konieczne stało się uchylenie zaskarżonego wyroku, co – w świetle poczynionych konkluzji – słusznie uczynił sąd okręgowy.

Nadmienić należy, że Sąd Najwyższy nie był zasadniczo uprawniony do merytorycznej oceny trafności rozpoznania zarzutów prokuratora, czego w zarzucie pierwszym domaga się skarżący. Tym niemniej w apelacji prokuratora zanegowano – takw zarzucie, jak i uzasadnieniu tego środka odwoławczego – błędną, bo dowolną, ocenę dowodów przez sąd *a quo*, który to zarzut został uwzględniony przez sąd II instancji.

Niezasadny był także drugi z zarzutów sformułowanych przez obrońcę. Sąd odwoławczy rozstrzygał bowiem na tożsamym materiale dowodowym, co sąd I instancji i nie widział potrzeby jego uzupełnienia. Powodem uchylenia, wbrew zarzutom skargi, stały się bowiem odmienne wnioski z oceny tych dowodów, które – zdaniem sądu odwoławczego – pozwalały na wydanie orzeczenia skazującego. **Sąd odwoławczy nie ma obowiązku uzupełniania materiału dowodowego w sytuacji, w której jego zdaniem zebrano dowody są wystarczające do uznania winy uniewinnionego w I instancji. Zakaz, o którym mowa w art. 454 § 1 k.p.k., ma zastosowanie tak w sytuacji, w której okoliczności, o których mowa w tym przepisie, powstają wskutek uzupełnienia materiału dowodowego przez sąd *ad quem*, jak i wówczas, gdy li tylko inna ocena tych samych dowodów prowadzi do odmiennych konstatacji, aniżeli przyjął sąd I instancji.**

Samo przekonanie strony o nietrafności wyroku kasatoryjnego nie jest wystarczające do uwzględnienia tego nadzwyczajnego środka zaskarżenia (tak postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2022 roku, sygn. II KS 30/21, Lex 3314932). W punkcie 2 ppkt a i b skargi starał się skierować uwagę Sądu Najwyższego także na aspekty związane ściśle z merytoryczną oceną zarzutów apelacyjnych, jednak jak wskazano wyżej, w niniejszym postępowaniu nie mogło to znaleźć uznania.

W konsekwencji stwierdzić należy, że w realiach niniejszej sprawy sąd okręgowy, działając jako sąd II instancji, nie miał możliwości wydania innego orzeczenia niż kasatoryjne, skoro na przeszkodzie skazania oskarżonego stał niewątpliwie zakaz sformułowany w art. 454 § 1 k.p.k. Wbrew opinii skarżącego, rozstrzygnięcie sądu odwoławczego mieściło się w granicach jego kompetencji, wyznaczonych obowiązkiem przeprowadzenia rzetelnej kontroli instancyjnej i zostało należycie umotywowane.

Wobec powyższego orzeczono jak na wstępie, obciążając oskarżonego kosztami postępowania skargowego.

[SOP]

[Ł.n]

